

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

Тимчасовий стандарт вищої освіти
за II (магістерським) рівнем

за освітньо-професійною програмою
спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література)

Схвалено Вченою радою університету
«_____» _____ 20 16 року (протокол № __)

Тимчасовий стандарт підготовки: за II (магістерським) рівнем за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література).

Тип диплома: одиничний.

Обсяг програми: 120 кредитів.

Нормативний термін навчання: 1 рік 10 місяців.

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

На навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра приймають осіб із повною вищою освітою.

Абітурієнти повинні мати державний документ про повну вищу освіту встановленого зразка. Для забезпечення ефективності реалізації завдань освіти і професійної підготовки вступники проходять конкурсний відбір за результатами тестування з української мови і літератури, методик їх викладання та іноземної мови.

Мета програми

Освітньо-професійна програма (ОПП) є галузевим документом, у якому визначається нормативний термін та зміст навчання, нормативні форми підсумкової атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки магістра спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). Цей стандарт є складовою галузевого стандарту вищої освіти і використовується під час: розроблення складової галузевого стандарту вищої освіти (засоби діагностики якості вищої освіти); розроблення складових стандартів вищої освіти (варіативні частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців та засобів діагностики якості вищої освіти); розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін й практик.

Характеристика програми:

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Основна зорієнтованість програми: Українська мова і література.

Спрямованість програми: академічна.

Відмінності від інших подібних програм: особливістю навчальних планів і програм є те, що вони враховують сучасні наукові результати роботи в галузі освіти, потреби країни, регіону. Це дає змогу забезпечити якісну фундаментальну та профільну підготовку фахівців. Практична підготовка студентів відбувається у навчальних закладах нового типу, провідних середніх спеціальних та вищих навчальних закладах.

Програмні компетенції

Загальні компетенції

Назва компетенції	Код компетенції
Уміння аналізувати розвиток освіти в системі цивілізаційного розвитку; мати уявлення про типи наукової раціональності; виявляти перспективи розвитку освіти у світлі діалогу культур; оцінювати події освітнього світогляду; застосовувати системний підхід до сприйняття розвитку освіти	НЗК.01
Уміти оперувати академічною термінологією іноземної мови; студіювати застосування теорії мовленнєвої діяльності у професійній сфері з використанням іноземної мови; володіти іноземною мовою на рівні незалежного користувача; інтегрувати мовні вміння зі змістом конкретної спеціалізації; усвідомлювати ефективність функціонування в академічному та професійному середовищі	НЗК.02
Розуміти сучасні підходи до форм, технологій, методів, прийомів і засобів навчання та виховання; розкривати особливості організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі; знати цілі та напрями реформування вищої освіти; розуміти її структуру, систему; оволодіти методологічними, психолого-педагогічними та методичними основами організації навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі	НЗК.03

Професійні компетенції

Назва компетенції	Код компетенції
Уміти оперувати основними поняттями й термінами методики навчання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах, студіювати основні психолого-педагогічні критерії використання комп'ютерної техніки в освітньому процесі, пізнавати систему	НПК.01

закладів освіти та основи управління ними, розглядати основи організації науково-дослідницької роботи у сфері освіти, мотивувати навички створення навчально-методичних матеріалів для проведення навчальних занять в установах вищої освіти.	
Усвідомлювати специфіку викладання літературних дисциплін у вищих та спеціальних навчальних закладах, визначати структурні компоненти літературознавчої підготовки студентів-філологів, основні принципи, що покладені в основу цієї підготовки; виявляти специфіку викладання кожного з предметів, форми, методи та прийоми викладання; встановлювати зв'язок між теорією та практикою фахової підготовки студентів-філологів.	НПК.02
Засвоїти філософське підґрунтя ідейно-художнього аналізу; знати літературознавчі основи вивчення художнього твору в школі; розв'язувати методичні проблеми літературного аналізу; володіти сучасною теоретико-літературознавчою та методичною термінологією аналізу художнього твору; засвоїти теоретичну модель формування в учнів умінь аналізувати художні твори різного літературного роду й виду; проектувати й реалізувати навчальні моделі різних шляхів аналізу твору в школі.	НПК.03
Уміти науково висвітлювати питання генези східнослов'янських мов та дослідження типологічних явищ у структурах споріднених мов, які демонструють спільність та специфіку мовних систем на всіх мовних рівнях; розуміти питання концептуальної представленості знань і досвіду в колективній свідомості східних слов'ян, що має безпосереднє відношення до формування національної (етнічної) ментальності; усвідомлювати явища спорідненої мови через співставлення з системою рідної мови; аналізувати опис граматичних явищ подібності і тотожності способів мовного вираження.	НПК.04

Практична підготовка

<i>Назва компетенції</i>	<i>Код компетенції</i>
Уміти складати тематичні списки літератури, каталоги, картотеки та інші типи описів, класифікацій та типологій; сортувати та оцінювати досліджуваний матеріал за ступенем новизни, актуальності, спеціалізації та іншими параметрами; аналізувати новітні досягнення науки і техніки і порядок їхнього впровадження в наукові дослідження; організувати та проводити науково-дослідну роботу; готувати наукові доповіді та статті за матеріалами магістерських робіт.	НПК.05
Усвідомлювати специфіку педагогічної діяльності у ВНЗ; закономірності організації та управління навчальним процесом у ВНЗ; види і методи викладацької роботи і ділового спілкування; володіти методикою вибору засобів і прийомів психолого-педагогічного впливу на особистість, розробки технологій і способів стимулювання її діяльності, забезпечення її професійного спрямування шляхом використання методів психолого-педагогічного впливу	НПК.06
Застосовувати навички професійної науково-дослідної діяльності, вирішувати професійні науково-дослідні завдання, брати участь у науковому семінарі (конференції) з доповіддю про результати проведеного дослідження, оформлювати їх у вигляді тез доповіді або статті.	НПК.07

Варіативна частина *Загальні компетенції*

<i>Назва компетенції</i>	<i>Код компетенції</i>
Володіти певними комунікативними навичками: ефективно формувати комунікативну стратегію; ефективно користуватися тактичними прийомами комунікації; добирати необхідні мовні засоби у конкретній комунікативній ситуації; представляти себе як учасника комунікативного процесу.	ВЗК.01
Мати сформовані уявлення про теоретичні та методологічні основи наукового дослідження, особливості вибору напрямку наукового дослідження та формування етапів НДР; аналізувати напрями наукових досліджень та формувати етапи НДР; виконувати інформаційний пошук; формувати задачі та вибирати методи теоретичних та експериментальних досліджень, обґрунтовуючи їх; оформляти результати наукових досліджень	ВЗК.02
Оперувати основними поняттями й термінами інформаційно-комунікативних технологій; використовувати медіатизацію, комп'ютеризацію, інтелектуалізацію в навчальній	ВЗК.03

діяльності; визначати функції інформатизації вищої школи; усвідомлювати види та методiku створення Інтернет-проектів; студіювати вимоги до створення електронного підручника.	
Розуміти основні теоретичні засади організації управління в освіті, вищому навчальному закладі та дидактичні основи управління педагогічним процесом; визначати принципи управління вищими навчальними закладами; рівні управління вищим навчальним закладом; володіти основними вимогами до ліцензування і акредитації вищих навчальних закладів.	ВЗК.04

Варіативна частина
Професійні компетенції за вибором ВНЗ

<i>Назва компетенції</i>	<i>Код компетенції</i>
Оперувати знаннями про основні процеси українського літературознавства на синхронно-діахронному рівні; характеризувати основні поняття і проблеми українського літературознавства, вести дискусію з його ключових питань; знати актуальні проблеми сучасного українського літературознавства; здатність осмислювати широке коло проблем шляхом розуміння фундаментальних основ літературознавства.	ВПК.01
Володіти основними поняттями лінгвокультурології; визначати способи та засоби репрезентації в східнослов'янських мовах об'єктів культури, аналізувати закономірності відображення в семантиці мовних одиниць ціннісно-сміслових категорій культури; здійснювати порівняльний аналіз знакового, зокрема вербального, представлення культурних констант народів у синхронії та діахронії.	ВПК.02
Оперувати основними поняттями та термінами теорії літератури та методики викладання літератури; студіювати наукові та методичні праці провідних науковців у галузях теорії літератури та методики викладання літератури; визначати провідні засади контекстного вивчення літературних творів та види контексту; аналізувати програмовий матеріал з метою створення систем уроків з контекстного вивчення епічних, ліричних і драматичних творів різних жанрів; усвідомлювати загальні засади контекстного вивчення творів і шляхи реалізації цього вивчення.	ВПК.03
Засвоїти методологічні засади організації та проведення науково-педагогічного експериментального дослідження в процесі навчання мови та літератури; володіти сучасною термінологією організації та здійснення педагогічного експерименту; знати теоретичне підґрунтя методики організації та проведення експериментального педагогічного дослідження вчителем-словесником; засвоїти методики проведення констатувального та формувального педагогічного експериментів у царині вивчення мови та літератури; застосовувати актуальні методи проведення педагогічного експерименту під час вивчення курсів мови та літератури.	ВПК.04
Розуміти та виявляти найбільш актуальні проблеми сучасної методики викладання світової літератури; розглядати підходи до вирішення актуальних проблем сучасної методики викладання літератури; студіювати провідні тенденції викладання літератури; створювати цілісне уявлення про літературну освіту як форму впливу на особистість студента; осмислювати роль індивідуальної роботи викладача у процесі його професійного самовдосконалення; мати потребу у власній творчій індивідуальності як вчителя та шляхах забезпечення професійного зростання.	ВПК.05
Оперувати основними поняттями й термінами педагогічних технологій філологічної освіти; аналізувати у професійній діяльності ефективні технології навчання мови і літератури; узагальнювати новітні технології викладання російської мови і світової літератури в закладах з російською та українською мовами навчання, пізнавати використання новітніх педагогічних та методичних технологій щодо планування матеріалу, вивчати новітні мовні і літературні засоби популяризації пояснювання.	ВПК.06
Усвідомлювати основні поняття й терміни основ мовленнєвої діяльності; студіювати теорію мовленнєвої діяльності; вивчати теорії виникнення мови (філогенез) та процесу становлення і розвитку мовлення окремого індивіда; оперувати всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань з фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації; аналізувати етапи філогенезу та	ВПК.07

онтогенезу мовлення з точки зору новітніх напрямів сучасної лінгвістики; узагальнювати суть процесів породження, сприйняття та розуміння мовлення	
Студіювати магістральні напрями лінгвістичних досліджень кінця ХХ – початку ХХІ ст., течії сучасної лінгвістики; орієнтуватися у сучасних лінгвістичних теоріях і осмислено обирати наукову парадигму, яка відповідає їх інтересам при написанні дипломної роботи; оволодіти навичками зіставного аналізу різних точок зору і підходів, мати уявлення про специфіку сучасних експериментальних методів дослідження мовних явищ; творчо осмислювати сутності та перспективи подальшого розвитку сучасної лінгвістичної науки.	ВПК.08
Визначати домінантні ознаки стильових дискурсів в українській літературі ХХ століття; здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами; аналізувати розвиток української літературної системи в контексті світових культурно-мистецьких подій; самостійно будувати теоретичне дослідження, оформлювати його результати у вигляді наукових статей.	ВПК.09
Оперувати основними поняттями та термінами теорії літератури як складової літературознавства; студіювати наукові праці вітчизняних та закордонних науковців, теоретиків літератури; визначати теоретико-літературознавчі явища відповідно до літературних творів; аналізувати літературні твори на теоретико-літературознавчому підґрунті; усвідомлювати внутрішню логіку теорії літератури як складової літературознавства, закони її розвитку.	ВПК.10
Засвоїти методичні явища та давати їм оцінку; визначати міжпредметні зв'язки, походження та творення лінгводидактичних термінів; аналізувати лінгводидактичні терміни, встановлювати їх відповідність словотвірним моделям мови; класифікувати лінгводидактичні терміни, визначати їх класифікаційні ознаки; укладати словники лінгводидактичних термінів; активно застосовувати лінгводидактичні терміни під час здійснення професійної діяльності.	ВПК.11
Володіти основними поняттями й термінами української антропоніміки; визначати походження та будову різних груп антропонімів і топонімів; аналізувати оніми на різних рівнях мовної системи, встановлювати особливості правопису та транслітерації онімів.	ВПК.12
Розуміти основні тенденції розвитку українського письменства в контексті загальноєвропейського, прослідковуючи загальнонаціональну специфіку літератури у зв'язках із європейським письменством; провести паралелі між особливостями української та зарубіжної літератури та визначити вплив інновацій на розвиток письменства; аналізувати твори ХІХ – ХХ ст. у контексті інновацій в єдності змісту і форми.	ВПК.13
Сучасні теорії неології в освіті	ВПК.14

Програмні результати навчання

1. Когнітивно-аналітичні вміння та навички з предметної області:

- уміння та навички абстрактного і конкретного мислення, здатність до творчої і результативної праці;
- здатність до оцінювання, інтерпретації та синтезу інформації, отриманої з різних джерел;
- навички письмової та усної презентації наукового та практичного матеріалу;
- уміння та навички володіння комунікативними технологіями у майбутній професійній діяльності;
- уміння застосовувати сучасні наукові методи філологічних і педагогічних досліджень;
- знання концепцій гуманітарних і суспільних наук, уміння використовувати їх положення в різних сферах викладацької та науково-дослідницької діяльності.

2. Знання та навички з предметної області:

- знання загальних питань філософії науки, педагогіки і психології вищої школи, методології наукових досліджень та організації науки в Україні;
- знання структури вищої освіти України та Болонського процесу, теорії і практики управління навчальним закладом;
- уміння проводити науково-дослідну роботу з української мови та літератури та методик їх навчання;
- знання провідних тенденцій українського мовно-літературного процесу, основних концептуальних положень технологій філологічної освіти;

- уміння аналізувати українську літературну систему в контексті світових культурно-мистецьких подій;
- уміння викладання української мови та літератури у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та загальноосвітніх закладах нового типу;
- знання теорії мовленнєвої діяльності та вміння аналізувати процеси породження, сприйняття та розуміння мовлення;
- уміння визначати способи та засоби репрезентації об'єктів слов'янської культури в східнослов'янських мовах;
- уміння застосовувати інноваційні технології в процесі навчання української мови та літератури;
- знання психолого-педагогічних засад організації навчально-виховного процесу у вищій школі та спеціальних навчальних закладах.

3. Загальні знання, вміння та навички:

- уміння враховувати процеси соціально-політичної історії України, правові засади та етичні норми у виробничій та громадській, суспільно-політичній діяльності;
- уміння користуватися науковою, довідковою і методичною літературою рідною та іноземними мовами;
 - володіння методикою реферування текстів;
 - володінні навичками комп'ютерної обробки даних;
 - володіння методами інформаційного пошуку (в тому числі в системі Інтернет);
- володіння статистичними методами обробки філологічної інформації;
- уміння працювати з різними типами текстових редакторів;
- здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку;
- навички взаємодії з іншими людьми, уміння роботи в командах професіоналів різного профілю;
- уміння організації власної діяльності та ефективного управління часом;
- уміння оперувати академічною термінологією іноземною мовою;
- уміння застосовувати іноземну мову у професійному спілкуванні на рівні незалежного користувача та вміння інтегрувати мовні вміння зі змістом конкретної спеціалізації.

Вимоги професійних стандартів

Для забезпечення ефективності реалізації завдань освіти і професійної підготовки вступники проходять конкурсний відбір. Особа, яка виявляє бажання навчатись за спеціальністю, повинна мати ОКР «бакалавр», що підтверджується відповідним документом.

Придатність до працевлаштування

Випускник спеціальності «Українська мова та література» може займатися професійною науковою діяльністю, виконувати дослідження й експериментальні розробки в сфері суспільних і гуманітарних наук, займатися діяльністю в галузі професійно-технічної, вищої освіти. Крім того, випускник-магістр здатен працювати у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах. Він може займати первинні посади: викладач університетів та вищих навчальних закладів, філолог-дослідник, молодший науковий співробітник (філологія), перекладач, гід-перекладач, літературознавець, мовознавець, науковий редактор. Магістр зі спеціальності «Українська мова і література», за умов підвищення кваліфікації, проходження післядипломної підготовки, стажування тощо, може займати управлінські посади в профільних державних і недержавних установах, органах самоврядування, громадських організаціях, а також може підвищувати свій науковий рівень в аспірантурі, докторантурі та вищих навчальних закладах і наукових установах України та світу.

Можливості подальшого навчання

Магістр філології підготовлений для подальшого навчання з метою отримання освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії.

Стиль викладання, навчання та система оцінювання		
Підходи викладання навчання	до та	<i>Компетентнісний підхід</i> як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) та предметних компетентностей особистості; <i>особистісно орієнтований</i> підхід до навчання стосується особистості студента й може бути реалізованим і перевіреном

	тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій, потребуючи трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об'єктивно, для «всіх», на суб'єктивні надбання одного студента, що їх можна виміряти; <i>діяльнісно-орієнтований</i> підхід – вияв комунікативної компетенції в мовленнєвій діяльності; <i>особистісний підхід</i> вимагає визнання унікальності особистості, її інтелектуального й морального потенціалу, права на повагу; <i>суб'єктно-діяльнісний</i> передбачає врахування особистісної специфіки студента, його персоналізації, індивідуальних особливостей особистості філолога; <i>системний підхід</i> передбачає розгляд лінгвістичних явищ у комплексі складових системних елементів.
Система оцінювання	Підсумкове оцінювання за європейською шкалою: А, В, С, D, E, FX, F. Включає письмове оцінювання : виконання рефератів, тестових змістовно-модульних контрольних-екзаменаційних робіт відповідно до стандарту підготовки профілю; усні : задача колоквиумів, практичних робіт за подвійною системою оцінювання – теоретичні знання та практичні навички; презентації PowerPoint, підготовка звітів про проходження виробничих та навчальних практик; іспити усні : підсумкова атестація та захист курсових робіт.

Форми атестації здобувачів вищої освіти.

По завершенню другого року навчання за обраним фахом та після виконання студентами у повному обсязі навчального плану (120 кредитів ЄКТС) випускник проходить підсумкову атестацію.

Підсумкова атестація проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач діяльності, що передбачені цим Стандартом, та рівня сформованості компетентностей для вирішення професійних задач, які можуть виникнути.

Атестацію магістрів після виконання навчального плану в повному обсязі здійснює екзаменаційна комісія у формі кваліфікаційного іспиту зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) та захисту дипломної роботи магістра.